

a felfedezett vulkán megmászásában. A keleti lávafolyást a csúcstól északra 1500 m-nyire fiatalabb, világosabb színű lávafolyás keresztezi. Ez a csúcs északi lejtőjén lévő számos nagy repedés egyikéből tört elő, mintegy 40 m-rel a csúcs alatt északnyugati irányban. A fiatal láva igen erősen gázos, benne nagy felszakadt és még ép gázzsákok vannak; világos színe és szerkezete hirtelen kihűlt enyvhez teszük hasonlóvá.

A főkráter, ha ugyan lehet ilyenről beszélni, ettől a repedéstől 20—30 m-nyire találták meg. Törmelékkezőtetből épült, tökéletes köralakú kúp, falai a lehető legnagyobb lejtőszöggel állottak meg. Átmérője 10—13 m, mélységét nem lehetett megállapítani. Kivéve a nyílás körül fölhalmozott kúpot és feltűnő nagyságát, a többi kürtőhöz hasonlít és valószínű, hogy hamut, port, salakot, esetleg bombákat vetett ki magából. A főkrátertől délre, vele egyvonalban kis kürtők sorakoznak, gyöngye szénoxida és kénhidrogén kiáramlások árulják el őket.

A Teleki vulkán és környékének pontos leírásán kívül újabb megfigyeléseket és föltevéseket is közöl Champion. Megállapítja, hogy a Rudolf tó vízszintje süllyedőben van. 1901-ben H. H. Austin pontos mérése 380.2 m-nek (1250 láb) találta, Champion szerint csak 374.9 m (1230 láb) magasan van. A mérések helyes voltát igazolja, hogy a tó északnyugati szögletében lévő Sanderson öböl kiszáradt. Ez az öböl 33 év előtt 45 km hosszú, 14—16 km széles volt és 4—5 km széles vízszoros kötötte össze a tóval. A geológiai korok folyamán történt nagy függőleges irányú eltolódásokról tanuszkodnak azok az abráziós terraszok is, amelyeket Champion a Rudolf tó délnyugati partján 80—100 m magasságban talált, de korukat követések hiányában nem állapíthatta meg.

Érdekes fölfedezése volt a Saguta mocsárban és a tó déli partján talált nagy halfajtának, a Tilapia niloticának csontváza. Ez a hal csak a Nílus vidékén ismeretes és azt a föltevést teszi valószínűvé, hogy a Saguta folyó és a Rudolf tó valamikor a Nílus legdélibb forrásai voltak; csak a Naivasa árkot ért tektonikus elmozdulások és vulkáni felhalmozódások rekesztették el lefolyásukat. Champion azt is feltételezi, hogy a vidék csapadékatlagja régen jóval meghaladta a mait, kétségtelen, hogy a Saguta igen bő vízü volt, mert mentében az egész völgyfeneket folyami hordalékok borítják.

A Naivasa árokban ma is gyakoriak a tektonikus mozgások. A szerző 1928-ban a Baringo tó közelében földrengést élt át és megállapította, hogy nagy területek 2 m-rel megsüllyedtek. A kétségtelenül sűrűn megismétlődő kéregmozgásokban látja Champion a fiatal vulkánosság magyarázatát. *P. J.*

Történelemelőtti leletek a Karmel-hegyen.

Dorothea Garrod a Karmel hegység nyugati lejtőin történelemelőtti korból származó barlangokat talált és kutatott ki. A barlangokban a moustérien kultúra emlékeit találta meg: köedényeket, továbbá egy emberi combcsontot, egy alsó állkapcsot és egy teljes csontvázat is. A csontleletek a neandervölgyi és a karmelhegyi ember rokonságára vallanak. Garrod bronzkori emlékeket is gyűjtött. A bronzkori kultúrrétegben talált szarvascsontok tanúsága szerint a bükk-korszakban Palesztinában a csapadéknak a mainál nagyobbak kellett lennie, hiszen a szarvas erdei állat.

Bulla Béla.

Orosz hidrológiai expedíció a Bering tengerben.

Drujinin vezetésével héttagú expedíció dolgozott a múlt év nyarán a Bering tengeren. A résztvevők júliusban hagyták el Vladivosztokot és 8200 mérföldnyi hajóút után szeptember végén tértek oda vissza. Bejárták a Bering tengert és szorost és az Anadir öblöt; 106 hidrográfiai állomás adatait dolgozták fel, 1998 alkalommal mérték vízhőmérsékletet, tanulmányozták a Bering tenger áramlásait, megvizsgálták a tengervíz kémiai összetételét és végül elkészítették a Bering tenger új, javított térképét.

Bulla Béla.